

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti napló: szerencsétlenségek a Dunán, Hunyady Mátyás szobra iránti határozat, nemzeti játékszin; 'sa't.; pestmegyei közgyűlés további eredménye; sárosmegyei határozat a vegyes házasságok ügyében; magyar dolgok az All. Zeit. ban; lözsérűgy) Spanyolország. (Espanterot egyedüli kormányzóknak akarják; 'sa't.) Anglia (alsóházi vita Szyria és M. Ali ügyében; a moszkák nem akarának Franciaországgal szövetségű; 's a' t.) Franciaország. Krakó. Németország. Külföldi elegyhir. Legujabb. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. ap. kir. Fels. az esztergami főkapitánban megürit kanonokságokra Prybila József pozsonyi kanonokot, Bakay János perbeti plébánost és Jaross Vincze verebélyi plébánost, Véghe Antal bold. hétszemélynök helyébe, a' nm. Hétszemélyű-Tábla váltóügyekbeni ülnökévé Gyurcsányi Gábort kinevezni 's különös kegyelemből Pekarik Imrét, a' pesti városkapitányhivatal tollnokát a' dunai vízáradásakor szerzett érdemeinek elismerésül szalagruul függő polgári kisebb arany-érdempénzzel feldíszíteni méltóztatott. —

Budapesti napló. Márt. 19ike Budapest számos családját mely szomorúságba dönté 's az egész lakosság kebleit fájdalmasan rendité meg. Mult héti naplónk hű rajzban tünteté elő azon kevés rendet, mely a' csolnakokon eszközöltetni szokott közlekedés körül fővárosink közt uralkodik, 's ime, mint-ha jósszellem vezérlette volna tollunkat: aggályunk teljesült, 's a' megrótt gondatlanság 's czélszerűtlen rendelkezés számos hasznos polgártársink életébe került! Az érintett napon esti nyolczadfél óra után ugyanis a' pesti parton szokás szerint megrakodván egy csolnak utnak indult Buda felé, miat a' megszabadultaktól hitelesen tudjuk, mintegy 28 — 30 emberrel, az öt révést idenem számítván, 's a' budai part közelében a' 3dik hidhajóba ütközvén fölfordult. 'S minek tulajdoníthatni e' borzasztó eseményt? A' megszabadultaktól tudjuk, hogy a' Duna tökéletesen csöndes vala és „Erős“ gőzös mintegy 30 perczel korábban már horgonyán nyugvék, következőleg legtávolabb okot sem szolgáltatathatott a' szerencsétlenségre, mellynek megfajtására köv. adatok szolgálhatnak kulcsul: a' vásár a' pénteki (márt. 19iki) hétivasárral véget érven a' járókkelők száma annyira növekedett, hogy a' csolnakokat szaporítani kellett volna; mi azonban nem történt meg, mert a' hidbérő a' hajóhídon dolgoztatt, 's erre a' révések közül is annyit használt, hogy a' megmaradtak valóban legjobb akaratjuk dacára sem felelhettek köteletségüknek egészen meg; reggeltől estig ugyanis annyi időhöz is alig juthatának, hogy félórányi pihenéssel ujithatták volna meg erejüket, hanem szakadatlanul evezniök kelle, mert mind a' két parton annyi ember csoportozott, hogy csak addig nyugodhattak, míg az emberek a' csolnakból kitakarodtak, 's helyüket rögtön mások foglalták el. Illy ugy szólván emberi erőt haladó munka mellett természetesen italhoz is folyamodtak, hogy idegzetök rendkívüli fölizgatása által lankadságukon erőt vehessenek, miből aztán az származott, hogy estefelé majd valamennyi nem vala többé birtokában azon tiszta eszméletnek, melly revészeknél nemcsak kívánatos, de mellözhetlenül szükséges is. Hogy illy esetben a' fáradtaknak pihent emberek általi fölváltásokról kellene gondoskodni, főleg éjjel! azt bővebb mutogatás nélkül is bizonyosan mindenki hinni fogja 's így az egész szerencsétlenséget egyedül e' szükséges rendszabály elmulasztásának kell tulajdonítani, annyival is inkább, mert még sötétséggel sem menthetni azt, miután a' felső állomáson horgonyzó gőzök görög tüzzel valának világítva nádorunk ő cs. kir. fhgsége névnapja tiszteletére, a' görög tűz pedig olly fényt árasztott a' viztükörre, hogy a' kormányos még idején megláthatá vala a' hidhajóhoz közeledést, 's egy két mozdulat által a' két hajó közt átfuttathatta volna a' csolnakot, ha lankadság 's bor okozta eltompultság által kellő megfontolásra 's okoskodásra alkalmatlanná nem vált volna. A' csolnakon volt emberek közül, mikép azt hitelesen tudjuk, ezek lelék halálukat a' hullámok közt: Schlegl Antal, kamrai számvevő hivatali ingrossista; Smolek zongorász; Kohn, kalmárlegény; Szabó, uraságszolga; Schaeffer, óraslegény; Mayer, bötüszedő; Triebel N., budai puskaműves lyánya; Korbelt, özevgyasszony; Ohnmacht, levélhordó; Wampel, tanácsbeli Pozsonybul; Friedrich, budabáni polgár; Bietschanszky, napszámos; Besch, kalapos; Lederer zsidó tanító, 's egy ismérten napszámos asszony; a' szigoru rendtartás, és fővigyázat hijánya tehát tizenöt emberéletbe került! E' néhány szó hangosan kiált, hogy bizton reménylhetni, miszerint illy siralmas intéz csakugyan fölébresztendi az illető hatóságokat 's olly rendszabályokról fogja gondoskodtatni, mellyek ezen-tul a' bajt gyökeresen orvoslandják, 's minden illy eseményt lehetlenítendek! A' haláltól megszabadultak: Réthy, gyakornok; Sattler, gyógyászattanuló, ez szerencsére egy evezőt kapott meg 's azzal addig tartá fen magát a' viz fölületén, míg kiszabadíták; az előbbi pedig a' hajóhídon horgonylánczába kapaszkodott, 's lábait két szerencsétlen társa ragadá meg, kik ez által szinte kiszabadultak; Kohner, kalmárlegény; Gruber N., polgárlány; Thomaszta aszszony; Várady, opticus; Müller, gyógyszerész; Bosan, kalmárinas; Tolly, gránátos; Shally, mézárós; Krach N., budai lakatos lyánya és az öt révész. Csak másnap reggel kezdék a' szerencsétleneket keresni, holott mindjárt este fáklyáknál hihetőleg még többet lehetett volna viz alól kiszabadítani, tanusítja ez állításunkat azon esemény, miszerint harmadnapra huzák ki Wampel holttestét ugyanazon helyen, hol pénteken a' csolnak fölfordult! Ha tehát még akkor rögtön gondosan keresték volna, ugy talán meg most is élne! Hosszasan szólunk talán e' tárgyról; de nem birunk töle megválni, a' nélkül, hogy azt még egyszer és ismételve ne ajánlanók mind azok emlékezetébe, kik állásuknál fogva jövődöre nézve illy gyászos eseményeket lehetlenekké tehetnek. Vegyék figyelembe az elmaradt özevgyek és árvák keserves könyűit, képzeljék magokat a' szerencsétlenek szomorú helyzetébe, 's bizonyosan vetélkedő buzgalommal fognak elkövetni mindent, mit e' tekintetben az emberiség

szent jogai kívánnak 's követelnek! A' szerencsétlenség-utáni napon nádorunk ő cs. kir. fhgsége azonnal legczélszerűbb intézkedéseket méltóztatott rendelni a' szerencsétlenültek fölkerestetése és hátrahagyottik vigasztaltatása iránt; így például Triebel buda-halászárosi puskaműves lyánya körül, ki Tétény körül fogatott ki a' Dunából, mindent elkövette, hogy életbe hozathassék, mire csakugyan volt is némi remény, mert a' lyány csak szunnyadni látszék, 's teste egész hajlékonyságát megtartá, színe és szemei pedig életben sem voltak elevenebbek. Ere megnyitvatván a' lyánynak, abból vér folyt, mi szinte emelé a' reményt fölélesztethetése iránt, 's ezért két orvos szünet nélkül körülte virasztá 's működék, 's országunk tisztelt főorvosa Stáhly is többször látogatá meg a' szerencsétlent, sőt személyesen vezérlé az orvosi kísérleteket; azonban, fájdalom, a' legbuzgóbb törekvés is minden siker nélkül maradt, 's a' szerencsétlen áldozatot csakugyan el kelle temetni! Béke a' kiszenvedett áldozatok fölött! — F. hó 21iken tartá gyűlését azon társaság, melly Ferenczy pártoltatására összeállott, 's ez okbul Hunyady Mátyás dicső királyunk emlékére általa lovagszobrot határza készíttetni. Kimondók már egyszer véleményünket, miszerint az e' czélra megkívántató 100ezer pgő forintot hazánkban szabad ajánlatok utján alig lehetend összegyűjteni, 's hogy azért kívánatos lett volna előbb az egész összegnek vagy legalább felének begyűlését bevárni, 's csak akkor kezdeni munkához, midőn a' l a p o s a n lehetende már reményleni, hogy az egész összeg bizonyosan begyűlend. Ez azonban nem történt meg, 's a' társaság egy pár ezer forinttal azonnal munkához fogott, nem gondolván meg, hogy az adakozók nem annyira Ferenczy fölségellése végett, hanem Hunyady lovagszobrára adták pénzüket. Mi olly méltányos tisztelőji vagyunk Ferenczy művész hazánkfának, mint bárki más, ki hazánk fejlődését szívén viseli; de azért azt soha nem fogjuk helyesleni, miszerint Hunyady lovagszobra csak azért hozaték indítványba, hogy a' művészek munkája legyen. Ha ez utóbbi volt a' főczél, ugy ollyan társaságot kellett volna inkább alakítani, melly önkéntes ajánlások utján művésznöknek bizonyos évdíjt fogott biztosítani, hogy művészetének gond nélkül élhessen, 's hazáját jeles művekkel gazdagíthassa. Ez aztán őszinte 's tiszteletre méltó vállalat tett volna. De mi történt most? Eddig 173 gyűjtő csak 10561 fr. 9 krt. és 29 aranyat birt beszerezni, 's ebből 5692 fr. 21 kr. már elkölteget. Mit reménylhetni még ezen-tul? A' lelkesülés első heve már elmúlt, 's az egész tárgyat több lapban annyira fölvilágosíták, hogy az egész 100ezer pgőnyi összeg egy negyedének begyűlését sem igen reménylhetni. Ezt több lelkes hazánkfia, kik közül elég legyen a' köztiszteletű Fáy Andrást és Kiss Károlyt említenünk, annyira átlátta 's méltányolta, hogy az érintett gyűlésben oda nyilatkoztak, miszerint most, miután a' begyűlt adakozások fele már elköltegeték, 's így visszaadásról többé szó nem igen lehet, az egész összeg begyűlését, 's így a' lovagszobor fölállítását a' tervezett minta szerint nem reménylhetni, czélszerű lenne nagy királyunknak csak szobrát készíttetni el, 's azt nem nyilvános helyre, például muzeumba állíttatni. Az ellenkező rész azonban Nyáry Pál ur indítványa szerint győzött, 's határozatá lön, hogy a' művész csak dolgozzék, a' meddig a' begyűlendő pénz engedi, habár csak egyetlen basreliefet létesíthetne is. Mi e' különös nézethez sok szerencsét kívánunk a' társaságnak, de ismételve kijelentjük azon nézetünket, miszerint lovagszobrot kellett volna készíttetni, ha arra kértünk adakozást. 'S ugyan mit mondhatnánk arról, ki 200ezer forintra tervezett házat kezdene építtetni annak reményében, hogy a' bécsi sorshuzásban majd 200ezer forintot fog nyerni? 'S vajjon mennyivel nyugszik biztosan alapon az önkéntes adakozás a' sorsjátékunál? — Virágvasárnapon Frankenburg literáriai és zenészi estélyt adand a' városi nagy táncsteremben a' gyermekkórház jávára, melly alkalomkor többi közt Garaynak egy új balladája fog szavaltatni, Kossuth és a' vállalkozó ur pedig magyar fölolvastást tartandnak, melly körülmény, párosultan a' czél jótékonyosságával, nagyszámú közönséget reményllet. — Nemzeti színpadunkon f. hó 19iken „Moori vásár“, vigj. 3 felv., Blum után Kiss Iván; 20ikán „Lignerolles Luiza“, dráma 5 felv., Dinnaux és Legouvé után Tompa; 21iken „A' gyámság“ vigj. 2 felv., Gerle és Horn után Ecsedy; ezt követé „A' molnárok“, tánczj. 1 felv., 22iken bér-szünettel először „Devereux Róbert“ dalmű 3 felv., Donizettitől, szövegét ford. Jakab István; e' dalmű Donizetti leggyöngébb műveinek egyike, Láng Paulina (Erzsébet királyné) hangja nem volt olly erős, hogy farszító szerepének megfelelően lehetett volna; 23ikán „Korona és vérpad“, dráma 5 felv., Jerman után Jakab István; 24iken „Két ur szolgálja“, vigj. 3 felv., Goldoni után Sáhgy; a' kedvelt Telepy a' czimszerepben mint vendég lépett föl, 's zajos tapsokkal fogadtatott, mit szeszélyet játéka bőven megérdemelt; 25iken ünnepi zárnap. — Hajóhidunkat 4 napi (!) lassúskodás után f. hó 21iken délutáni 4 óra tájban valahára csakugyan elkészíték, 's nádor ő fhgsége, János fhg kíséretében azonnal látogatásával szerencsésíté Pestet; alig kocszíhatott azonban végig néhány utcán 's egy nagy hajó már a' hidba ütközött 's 4 hidhajót annyira megrongált, hogy azonnal ismét minden közlekedés megszűnt, mit még az is nehezíte, miszerint a' révések, a' terhes munka után, majd mind tova széledtek, a' hid elkészülte és szép idő pedig igen számos embert csalat egyik városbul a' másikba. A' zavarnak 's futkozásnak vége hossza nem volt, 's ő fhgségök is kompon kényserültek Budára viszsztatérni. 'S e' bajt ismét

gondatlanság szülé! A hidfőnél ugyanis horgonyörtség nevezet alatt mindig 4 — 5 révész tartozik csolnakon készen állani, hogy horgonnyal azon hajó elibe siethessenek, melyet a víz a hid felé hajt, s azt még idején föltartóztathassák. E horgonyörtség most a jó ég tudja hol volt, s így fényes nappal és csöndes vizen történt, a szerencsétlenség! A hid csak éji 10 óra tájban nyílhatott meg ismét folytonos közlekedésre. Ugyanazon nap délelőtt, tehát ismét nappal és szélesöndben! egy kenyérral terhelt csolnak fordult föl a hid közelében, a hidon sok ember dolgozott, a Dunán egymást érte a sok csolnak, s a kenyérárus aszszonyok egyike mégis vízbe halt! Vajha varázspálczával készíthetnők el a lánchidat, mert végre annyira jut a dolog, hogy mindenki végintézetét leend kénytelen megcsinálni, mielőtt egyik városbulmá-sikba merészelnének menni. N. I. —

(Magyar dolgok az aug. Allg. Zeit.ban) Tavaszelő kezdetén. Európa inkább vagy kevésbé központosított nyugati tartományiban alig van fogalma az embereknek Magyarországon azon szabad, független helyhatósági életéről, mely azon nép nemzeti jellemére kezdetül fogva oly nagy befolyást gyakorlott, s melynek félreismerése még azokat is, kik különben helyesen ítélték a magyar dolgokról, azon fonák észrevételekre vezeté, melyek nemzeti büszkeségünket sértik, s a melyek a Magyarországról irt német munkák iránt, mind a mellett is hogy sok helyes nézet sok jó akarat van bennök, azon felsem vevő szánkozást keleszték, mit Németországban a német dolgokról irt francia munkák. Mert a mily kevésbé tudja magát egy francia a német kedélyes életbe helyezni, épen oly idegen, és egy jól elrendelt ország uralkodó eszméjével, egy széles körű rendőri hatalommal ellátott, és magányos élet viszonyaiba is szabályozólag beható középponti hatósággal oly merőben ellenkezik Magyarországon egész igazgatási rendszere, hogy az sok német udvari ember szemében csak fejtelenségnek tetszik; mivel a megyei élet vörös fonalát, mely az egészen átszövődik, nem veszi szemügyre. De mennyi szabadsággal bir alkotványunk mellett a helyhatóság, mutatja az ujonczállítás, mellyel most az egész foglalatoss. Ezelőtt az ujonczozás a moszka katonaaállításához hasonlított. A földesur, megyei tisztviselő, sőt még a falusi bíró önkényének is oly szabad kéz volt engedve, hogy szántszándékos öncsonkítás s vérengző önvédelmezés gyakran fordult elő a katonaaállításnál, annival inkább, mivel a magyar hadseregnek semmi szerződési ideje nem volt, s az ujoncz a besorozás által örökre elszakadt családjától s előbbi életétől. De az 1830ki országgyűlés megváltoztató a dolgot: a szolgálati idő tíz esztendőre van határozva, és a sorshuzás utáni állítás ajánlatott. Az 1839ki országgyűlés még tovább ment, mivel a sorshuzás törvény által megállapított, s az állítás ügyét tárgyzó utasításban a kivételek s egyéb kellek szorosabban határozottak meg. De ez épen nem akadályoztató a helyhatóságokat, hogy törvényengedte hatáskörük határain belül önállóság különféle határozat hozzanak. Több megyében tekintetbe vették, hogy miután a törvény a szántóvetőt és egyetlenegy fiát az összeírás alól a nélkül is kivési, a házások és atyák csak akkor huzzanak sorsot, ha a nőlemből nem telnek ki az állítandó ujonczszám; sok helyen azt határozták, hogy egész helységek mint egyes emberek állíthassanak helyetteseket; de volt néhány megye, mely ezt, mivel a helyetteseknek fizetendő díj magasra emelkedett, azon okból eltiltotta, hogy a paraszttelek ne adósuljon el, melly határozatnak azon eszme szolgált alapul, hogy a nemesség a paraszt természetes gyámjának tekintetett, de ezt az 1836ki törvény eltörölte. Ezen törvény minden nem-nemesnek megadta azon jogot, hogy saját neve alatt pörölhessen, s ez által a másóság utolsó nyomait is eltörölte, mind a mellett hogy majd minden német könyvben még mindig rabszolgaságról rikoltoznak, melly már több emberév óta nincs. Általában mindenütt oly intézkedések tettek, hogy az ujonczállításnál azon szomorú jelenetek ne ujuljanak meg, melyek különben illy alkalomkor rendszerint megtörténni szoktak, sőt némely vgyében például Sopronyban és Gömörben az ujonczozás népünnepehez hasonlított. Lobogó zászlókkal s harsogó zenével mentek a helységekűl állított önkéntesek a középponti helyre, s ha panasz hallatszott, csupán azok szájból jött, kiket az orvosok alkalmatlanoknak találtak katonaságra. De Somogyban a sorshuzás, melly mindenkit egyenlőn ér, felingerlé a vagyonosb parasztokat, kik az előbbi önkényes rendszer mellett az egész terhet a szegényebbekre zökkentvén, meg tudták fiaikat menteni katonaságtól; a nép közt azon hirt terjesztették, hogy a nemesség a helyett, hogy mint kellene, maga felülne, ujonczokat állítat; ezek egy helyen ellenálltak az összeírásnak, úgy hogy katonai erőnek kellett közbejőnie, minek következtében több ember megöletett és sebesített. Sok vgyében a helyettesíteteknek adatott pénzt gondviselés alá vették, úgy hogy a szolgálati ideje alatt kamatozand, midőn pedig az eltelik, tőkéstül visszakapják. Fejér vgyében minden sors által állítottnak 200 ft. van a szolgálati idő eltélese után biztosítva. A szabad já-szok és kunok közt az állítás legnemzetibb bélyegű volt; a piaczon kiütötték a magyar zászlót, az egyházban a lelkészek buzdító beszédet tartottak, s kevés óra múlva, több ifju állott ki, mint mennyi kellett volna. E különbözőség mutatkozik Magyarországon minden előforduló alkalomnál; mi szokva vagyunk a szabadságot köz helyhatóságokban látni és így természetes, hogy nálunk, hol a középponti hatalomnak magányos viszonyokba avatkozása a szokásokkal ellenkezik, és a megyei dolgok igazgatásában való közvetlen részvétet oly roppant fontosságu politikai jognak tekintik, mint az országos törvényhozásban részesülést — természetes hogy nálunk a francia eszmék, melyek a független tartományi élet központosításán s elölésén alapszanak, viszhangra nem találnak annival inkább, mivel e részben a történet hasznos tanulságot adott, mert már M. Ali, a lengyelek, és olaszok előtt a magyarok és az erdélyi fejedelmek rég tapasztaltak, mit tesz a francziáknak hinni. De annál vigyázóbbaknak kell lennünk egy más propagandának, a panszláv-félének, fondorkodása ellen, melly valamennyi szlávközönséges birodalmáról álmodozik, s mellynek munkássága most a déli majd az éjszaki határon tűnik elő. Hírlapok által csak most tételtt figyelmessé a nemzet azon panszlávi törekvésekre, melyek a kárpát-alatti ág. hitű iskolákban szláv olvasó egyesületek és magyar nemzetiség elleni értekezés által jelentkeztek, melyekben igen gyakran 70 millió szlávul is beszéltek. Bár az illető professorok, kik az egyesületeket alapították és gyámoltították, tiszta irodalmi iránnyal menteggették magokat, mellytől minden politikai cél távol van; de még is azon öszszekötetésnél fogva, mellyben, mint kisült, éjszakkal voltak, s több jelenet miatt Oroszországban, hová a nyilvános oktatásra ügyelő miniszter rendelvénye is tartozik (miszertint az egyetemekenél az illyr nyelv és irodalom a tanítandó tudományok közé soroztatik) azon irány, mellyet az ifjuságnak adni akartak nagy bizalmatlanságot gerjeszt. E körülmények közt jelentőséggel bir ránk nézve még Venelin moszkvai prof. historiai álmodozása is Attiláról a moszka uralkodóról (?) és a nagy bolgár birodalomról, mellyhez Magyarország is tartozik (?) és mellynek örököse a czár, — és megerősít bennünket azon véleményben, hogy mi a gondviselés azon népe vagyunk, mellynek rendeltetése a barbárság eláradását, jöjön az bár, mint egykor, délről, vagy mint félünk lehet, éjszakaról, felfogni és Európa miveltségéről eltartóztatni. Ezért talált azon hathatóság, mellyel Zay gr. az ág. hitű egyház és iskolák főfelügyelője a panslavismus ellen felszólt, közönséges elismerés-

re, melly még öregbült azon épen oly ügyetlen, mint váratlan megtámadás által, melly egyik magyar hírlapban megjelent s ezen törekvésekben semmi veszélyest nem látott. Egyébiránt a horvátok most állásukat Magyarországhoz, melly kezdetül fogva nem volt ellenséges, jobban felfogják s átlátják, hogy a magyar nyelv mint hivatalos nyelv az ország minden részeiben épen nem ártalmas a horvát nemzetiségnek. Már van Zágrábban egy casinó, mellynek alapszabályi közt a magyar nyelv terjesztése is ki van tűzve. Azon tárgy, melly mind a hírlapokban, mind a megyei gyűlésekben legnagyobb érdekel bir s legélelnebb vitaköz-szóra nyujt alkalmat, még mindig a vegyes házasság ügye. Az azonban nagyon szomorú dolog, hogy annyi szenvedély vegyül e tárgy vitatásába. Egerben, a tanácskozási teremben már vér is folyt. A történettudomány barátjának akaratlanul is eszébe jut itt, hogy a legvéresb, leggyászosabb s mind az alkotványok, mind a kormányok legveszélyesb időszakok Magyarországon azon lapokra vannak följegyezve, melyek a vallásbeli viszályokokról beszélnek, s ezen boldogtalan szakadás most ismét legélelnebb fegyvert ad a helyhatósági szabadság ellenségeinek kezébe. Esztergom, Heves, és Szepesmegye helyesli a primás körlevelét és papság tettét; néhány pedig mint Pozsony csak tudomásul vette a dolgot, a nélkül hogy nyilatkozott volna felette. Arva ezen tárgyat mint sérelmet országgyűlésre utasította. A többi megye pedig, melyek közt kivált Zala nemes, szenvedély nélküli felirása kitünő, ellenmondott; néhány pedig az áldás-megtagadó papot egy régi törvény értelmében kereset alá vetette. A kormány igen nagy köszönetet érdemel, midőn a hírlapi vitaközásnak, melly a megyei és országgyűlési tárgyalatásokat előkészíti, nagyobb tért és nagyobb szabadságot enged; hogy a közvélemény hírlapokban is kijelenthesse magát, mi sajátos állásánál fogva nagy fontosságu. Törvényhozásra Magyarországon nem elég az, hogy mint Angliában vagy Franciaországban valami elv felett a kormány és azon férfiak, kik születésök, hivataljok vagy választásuk által törvényhozásra hivat-vák, megegyezzenek: Magyarországon a megyei nemesség többségének kell ugyanazt akarnia, mert a magyar követ utasításától, mellyben gyakran legkisebb dolog is tekintetbe vétetik, s melly a megyei közgyűléstől dolgoztatik ki, nem térhet el; való hogy ez által a javítás, de am a hirtelenkedés is nehezül s akadályoztatik, hogy törvény ne hozassék, melly a társasági fenálló rendszerrel s a nép miveltsege fokával ellenkeznék. Ha valahol, nálunk a törvény a közönséges akarat kijelentése. Ezen szempontból kell a Magyarországra oly nagy fontosságu ösiségkérdését, ezt a hűbéri kor legnyommasztóbb maradványát, tekinteni, melly minden emelkedésnek szárnyát szegi, és a magányos életet is örökre nyúló számtalan pörlekedéssel keseríti. Jó ideje már, de főleg azóta hogy a nemes gróf Széchenyi István munkáival az ellen sikra szállott, megegyeztek az ország számos férfiai ezen intézvény eltörlesztésiben; de mivel az minden polg. viszonyikkal az örkösödési jogtul a kereskedési szerződésig, öszsze van szövődve, e részben a változtatás csak az egész polgári törvénykönyv isten igazában való átnézésénél gondolható, s azon nehézségek, mellyek illy átnézéssel járnak, az igazság melly abul szükségképen származik, végre azon számtalan magányérdek, mellyet az megsért, az 1840dik országgyűlésen magát a kormányt is arra bírták, hogy minden, az ösiség változtatását előkészítő s mozdító javaslat ellen nyiltan lépjen föl. A kormány nem tartotta illy változásra megérettnek a nemzetet, s minden hirtelenkedés elmellőzése tekintetéből, melly visszahatást szülhetne, időt akart hagyni a közvéleménynek, hogy magát az iránt kijelenthesse. Most azonban reménylhetni, hogy a jövő országgyűlés az eddigelé elmulasztottat, megteszi, annival inkább, mivel mint látszik, a kormány e változtatásnak, sőt az ösiség eltörlesztésnek semmi akadályt nem görditend utjába, mivel arról mindinkább meggyőződök, hogy ezen hűbéri intézvény elleni igazítás nem javítás viszketegeből származik, hanem azon káros következtétül, melly mindinkább terjed és érezhető lesz.

Magyar tudós társaság ülése i. Martius 1jén a titoknok gyászbeszédet mondott a társaság elhunyt lev. tagja Csató Pál felett, annak irodalmi s academiái munkálkodását röviden méltányolván. Öt felváltotta a szószeken Jerney János rendes tag, törvénykönyvünk legnagyobb nyomtatási hibájáról egy betűben értekezvén, s kimutatván, miképen I. Lajos decretuma II-d. cikkében „universi viri nobiles“ hibásan áll „veri“ helyett, melly helytelen olvasásra Kollár, s utána többen egy hamis közjogi tételt alapítottak. Utána Schoepff August lt. a kancsalságnak inmetésze általi gyógyításáról befejezőleg szólván, harmad ízben mutatott be több egvedet, kiken e műtételt végezte, s mind a társaság, melly azokat állapotjok több stadiumaiban látta, meggyőződött, mind a külső idomtalanság eltávoztatását, mind a láterő javulását tekintve, a legkedvezőbb sikerrül.

(Pesti közgyűlés további eredménye.) Pestmegye folytatólag tartott közgyűlésében f. hó 22kén a vonatok dolgában hozott megyei határozat megszüntetése miatt ő felségéhez tett hosszú felírás olvastatott fel, melly sok igazítgatás után elfogadtatott. 23kán a fens. Nádor levele olvastatott fel, mellyben a tisztujítás napja maj. 5re van kitűzve, s mellyben ő fensége jelenti, hogy minden lehető tévedés eltávoztatása tekintetéből a választást szavazás alá bocsátandja (suffragiorum connumerationi submittere). — Ezután elhatározott, hogy minden tisztesb rendű, szavazási joggal birjon, mert ha a nemesi terhekben részesül, az osztó igazság elve szerint a nemesi kedvezések is részesülnie kell. E határozata a megyének úgy hisszük az egész országban viszhangra találand. Ugyanekkor a protestans lelkészeknek is úgy, mint a r. katolikusoknak megadatott a szavazási jog, de mellyel a káplánok egyik részrül sem fognak birni. Ezután a gyakorló orvos-növendékek észrevétele s illetőleg ovása olvastatott fel Pestmegye azon határozata iránt, miszerint Pestmegye orvosi hivatala elnyerésében mindig elsőbbsége leend annak, ki bizonyítványt tud előmutatni arról, hogy gyermekgyógytudományt végzett, és a határozatot oda kérték módosítani, hogy annak ereje függesztessék föl addig, míg a pesti gyermekgyógyintézet országossá tétetik. Ezen nyilatkozat váratlan volt, s egy bíró, ki az indítványt tette, kijelenté, hogy fiatal embernek minden tanulási alkalmat meg kell ragadni, az indítvány semmi egyedáruassági szint nem visel magán s célja koránsem az orvos urak sérelme, hanem az, hogy mint minden intézvényink, lassankint az egyetem is érezze a javítás malsztját. Mi érdemet szerze magának Schöpff ur a pesti gyermek-gyógyintézet mostani igazgatója, a gyermekgyógytudomány körül, minden emberbarát tudja s kellőleg méltatja, némelylek azonban neheztelni látszanak a tisztelt urra a miatt, hogy töle, ki egyszersmind a magyar acad. I. tagja, német munkát látnak s azon méntségül felhozatni szokott körülményre, hogy így többen olvassák, azt felelik, hogy könn y lenne azt magyarbul is németre fordítani, vagy ha már nagyobb s vegyes ajku közönségre ügyel a tisztelt ur,

legtanácsosb lenne mit ír, magyar és német nyelven kiadnia 's így annál többnek hálájára érdemesülnie.

Sáros megyének f. hónapi közgyűlése a vegyes házasság ügyében köv. határozott: „Miatán e' megye Rdei a' vallás fogalmából, úgy annak, jelesen pedig a' római kath. hitnek, ősi alkotmányunkkal egykoru, a' nemzeti közélet hoszszu korszakain, hazánk minden viszontagságain keresztül mindig hiven őrzött, de számos törvényink által is teljesen biztosított függetlensége elvöböl arról meg lennének győződve, hogy az egyházi szertartások, következöleg a' házassági kötéseknek egyházilag rendelt megáldása is, valamint egy részről, egyenesen és kizárólag az anyaszentegyháznak minden időben és az egész világon elismert 's gyakorlott hatóságához tartoznak, úgy más részről, a' nélkül, hogy a' világos törvényhatóság, az egyháznak irányában szorosan megállapított határvonalán túl ne haladna, semmi szín alatt a' világi rendelkezés alá nem vonhatók, 's ez okból az ország fóm. hprímásának, úgy többi mélt. püspökeinek a' lekipászorokhoz, a' vegyes házasságok tárgyában bocsátott körlevelekben foglalt intézéseket a' fenemlített tagadhatlan elvek eredményeiül tekintik, 's annál fogvást a' világi hatóság taglalási alá eshetőknek nem nyilatkozathatják. Nem levén sőt nem is lehetvén ezen nézetből az 1791: 26. t. cikkely az egyházi rend körlevele által megsértve, mivel az egyházi rendnek épen az érintett törvényen alapulnak rendelkezési, 's nem látván az említett körlevelekben a' felszólító ns Pest, Borsod, Abauj, Vas, Gömör, Mánmaros és Zólyom vgyék körleveleikben felhozott törvényes sértést, sőt épen ezen „Hiradások“ során fájdalmas érzéssel vevén a' megye Rdei, miszerint a' vegyes házasságok iránti rendeletek, a' katholika anyaszentegyház függetlensége megtámadására a' kibocsátó 's a' kibocsátatásában csak törvények által biztosított jogokkal élt főpapok elleni vádra és a' felsőségnek lelkiüsméretük sugallatánál engedelmesskedő lelkészek ellen, egy a' tárgyra épen nem, sőt inkább multkori hatalmaskodásra eshető illy törv. t. i. az 1647ki 14. cikkben foglalt büntetésre, így pedig hazánk üdvös csendességben élt polgári közt újabb ingerültségre, az indulatok szükségképeni felhevülésére és a' mindinkább terjedő józan haladást tetemesen hátráltató viszálykodásra adott alkalmat; ezen okoknál fogva, valamint minden testvér megye ebbeli határozata tartalmáról tudomás és pártolás végett értesített, egyszersmind Ö Fels. kegyelmes Urunk mint apostoli király alázatos felirat által jobbágyi hódolattal megkérteni rendeltetett, miszerint legmagasb tisztjénél fogva a' kath. szentegyház lelki szertartásának elrendelését, illető törvényes függetlenségét, továbbá is leghatóság kir. őtalma alá venni, az egyházfőnökök 's lelkészek ellen ez okból némmel ns megyék által rendelt vádakot 's büntetéseket kegy. megszüntetni 's így magas bölcseségével a' hazának olly igen szükséges lelki nugalmat visszacserezni kegyeskedjék.“ A' gyűlés legkitünőbb indítványa volt Merzse-Szinyey Mihály thiró előadása arról, hogy a' nemesi fiók-pénztárban létező öszszegből egy fogház építtessék, mi lelkes pártolókra talált 's határozattá vált. P. F.

Bars vgyéből, Garan tájáról. Ha bármi tárgyat a' nagy közönség elibe terjesztünk, kötelességünk azt valódilag előadnunk ott leginkább, hol bal értesítésünk szeretetlenséget v. ingerültséget okozhat a' társaság egyik osztályában. Fájdalom! erről megfeletkezett a' Jelenkor f. e. 20dik számabeli S. L. tudósító, mert tudósítása egyik részében majd szolgálailag hizeleg, egyéb előadásban pedig nem voltaképp írja le a' történeteket 's végre a' közrendű protestans nemesiséget gúnyolja. Mi indította S. L. urat hamis tudósításra? könnyen kitalálhatni mert hízelgése oly mindennapiak, hogy azok azt, a' kihez intéztetvük, talán csak sérthetik. Az elnök főispánhelytartó most megfelelő állásának, 's ámbár én ellenfeléhez tartozom, meg kell vallanom, hogy nagy béketűréssel hallgatta reggeli 9 órától délutáni 4—5 óraig a' sok jó-rosz-beszédet. Kár volt a' harmadnapos gyűlést a' közrendű nemesség ellen intézett satyrával befejezni, melly azonban ez által nem épen kedvetlenül fogadtattott. Mi egyébkint a' béketűrést illeti, ez a' KK és RRnél sem hiányzott, bátran mondhatni, hogy sok év óta Barsban illy népes gyűlés olly illedelemmel nem tartattott, mint a' f. é. 10 martziusi; habár párszor mindkét részről kicsusszszant akarat ellen is valamely élesb kifejezés, habár hallottunk is mindkét részről néhány actio-kiáltást, de a' tisztü ügyészek sem tollra, sem papírosra szükségé nem volt, sem senki a' 25 forint fizetetésért zsebébe nem nyult. 'S bár a' szönyegen forgó vegyes házassági tárgy komoly tartalmú, mégis a' kölcsönös vitakozásban én közeledést láttam inkább, mint ingerültséget; a' tárgy sem sz. János titkos látásai sem mysteriumi foglalatú, a' vitakozás magyarul folyt, a' köz rendű nemességtől, főleg mivel most a' ref. községek gondnokai, és lelkészei voltak jelen, nem tagadhatni meg az értelmességet. Sokan voltak, kik vagy magok, vagy fiaik élnek vegyes házasságban, hogy lehete hát ezekről, kiket a' tárgy érdekelt, gúnyal írnia S. L. urnak? nem tudom, holott ő urasága, ki jelen volt, 's az értelmésekhez kíván számíttatni, sem a' vitakozás folyamát, sem a' határozatot nem adta igazán elő. Meglehet, hogy a' pásztori körlevél ellen csak 17, mellette 40 nen szóltak, de az utóbbiak közül 25—30 kath. lelkész volt. Az igaz, hogy midőn a' vitakozás már három napig tartott, még az első köz é tartozó és a' szólhatóság végett följegyztetett 30—40, szólhatóságáról lemondván a' határozást sürgette, a' ref. papság közül pedig a' mohi és bajkai lelkészekon kívül, szóltott a' nagysallai és barsi többet és ollyat, mit a' közvélemény nem talált alaptalannak; szóltak a' t. kath. lelkészek és segédek is az általok kitűzött ügyet minden oldalról védöleg, sokan elég hoszszasan, 's nem panaszkodhatnak ki nem hallgattatás miatt; a' kérdésbe sem vehető többség határozata pedig lön e' köv. „kéressék meg ö Fels. a' pásztori körlevelek megszüntetésük 's az e' tárgybani országgyűlésnek mentőlelőbbi tartatása végett; mihelyt pedig vegyes házasság ref. férj és kath. nő közt keletkezik, és a' kath. lelkész az eddig gyakorlott szertartások szerint a' feleket öszszeadni nem akarná, a' ref. lelkész tegyen jelentést a' járásbeli szolgabírónak, ki az így öszsze-kelt házásokat a' házasság érvényességéről legnagyobb mérséklettel kitanítván, a' tárgyat jelentse be a' legközelebbi közgyűlésnek, honnét az 1647ki 14ik cikknel fogva az illető lel-

kész pörbe idéztetése fog eszközölni. Szükségesnek látom még érinteni azt is, hogy Bars vgye előbbi végzéseinel fogva mostani határozata által következtetésbe nem jött, mert alig hirdettettek ki a' pásztori körlevelek, Nagysallóban vegyes házasság köttetvén a' körlevél rendelete szerint, a' ref. férj panaszkodott a' közgyűlés előtt, innét pedig a' folyamodás ö Felsége elibe terjesztetett; később a' mult decemberi gyűléskor, minthogy a' fenemlített felírára válasz nem érkezett, szóba jöve a' Pest és több megyei határozat; de mivel ez csak egyes tagok tudósításin alapult indítvány volt, nagyobb része a' Rknek megnyugvák abban, hogy várossék beaz említett felírára a' legfensőbb válasz; most azonban felolvasatván Pest és több megye tudósítása, úgy keletkezett a' fenemlített végzés, melly így az előbbiekkal ellenmondásban nem áll. Többnyire ha alapos volna is S. L. urnak a' barsmegyei nemesség osztályozata felőli statistikai jelentése (melly azonban főkép a' közrendű nemességet tekintve nem áll) ne rettegjen Esztergom vgye határozatának elfogadtatásától! jobb lesz nyugott lélekkel bevárni a' felsőbb helyekről e' tárgyhán érkezendő határozatokat, 's higye, hogy a' vallásos tárgy akkor fajulhat türelmetlenséggé, ha az mellékes czélok elérésire használtatik eszközül. — Erre akármit szándékozik válaszolni S. L., én tovább tollal vitatkozni, 's az olvasó közönséget untatni nem fogom. S. E.

(A' czisterci rend jótékonyága) F. évi martz. 14én a' budapesti német lap 21ik számában közölt értesítés a' czisterci rend zirczi apátsága fejevári házában létező nevelő alapítványról nem egészen hü és kimerítő adatu minden részleteiben, mert az alapítvány már 1813ban keletkezett, midőn t. i. bold. eml. Dréta Antal zirczi apát a' fejevári és pécsi kir. gymnasiumnak tanítóilag szerzetesei által ellátatását Ö Felségétől megnyerte; az üdv. apát akkor ugyanis egyszersmind a' nm. m. kir. kormányzéseknel szolgáló tisztviselők gyermekeikből, 12. ifju részére Fejeváron eszközözendő nevelő-intézet alapítását megígérte, 's azonnal fel is fogadtattak a' m. k. udv. kancellaria tisztviselői közül többnek fiait, de nem egészen 12 számmal, hanem később 1834ben mostani apát Villax Ferdinand ur a' nm. m. k. H. tanácsnak e' nevelő-intézet iránt tett felszólítására azt nyitványítá: hogy ez alapítványból a' székesfejevári házában nem többnek, mint hat ifjunak, a' pécsiben pedig az épület szük és szoros léte miatt egynek sem képesek házi alkalmazást adni, hanem pótlékul a' helyett ime' nagylelkű ajánlást tevő: hogy a' Pécselt oskolába járni kívánó kir. tiszték gyermekeinek, nevezetesen 6. ifjunak egész a' 6. iskola-osztály bevégezéseig kész 80 pengő forint iskolai segédpénzt éventéket 's fejenként juttatni. 'S ez állásban az alapítványt 1835ben Ö felsége kegyes volt meg is állapítani, mit azóta köztudomás szerint lélekisméretesen teljesítvén a' tisztelt szerzet, figyelmeztetésünk nélkül is képzelhetni, milly hálás érzettel ohajtják főleg a' jótékonyágában részesült szülők 's gyermekek az ég minden áldását mind a' szerzet köztisztelőtü apátjára, mind érdemes oktató 's nevelő tagjaira, hogy szorongó körülményeikben lelki 's testi táplálékot 's ápoltatást nyerhetek 's nyerhetnek folyvást gyámogató szárnyaik alatt. Illy tettek honosítják 's gyökerezetik meg örökre a' haza polgári szívében minden birtokos és tanító rend iránt a' hálás tiszteletet, minthogy évről évre szaporul növendékeik 's pártfogott védenzeik száma, kik ivadékaikra szármoztatván a' valódi nevelési érdemet, hálájok bilincseivel ugyszólván elválaszthatlanul a' haza földéhez csatolják azon szerzetet is, mellynek boldogító jótéteit lelki 's testileg élvezni szerencsések voltak. —

(Igazítások a' Bereg, M. Vári 's környéke iránt közlöttekre) I.) Ki valamely vidék 's emberei mult és jelen állapotja öszszetetésében 's így ismértetésében nagy világ elibe kíván lépni: annak mint valódi történetírónak minden oldalról igazságosnak kell lenni, különben a' hitel ott is, hol az egyébiránt meg van érdemelve, elveszett. E' szentségével azonban a' dolognak némelyek keveset gondolva, elég merészek ferde képzeteiket nemcsak egyes helyekről, hanem egész megyéről is az olvasó közönség elibe tární. F. e. Jelenkor 9ik számában részletesen M. Váiról, általányosan pedig Beregmegyéről egy illy czikk levén olvasható: hazafui kötelesség a' czikk igaztalanságát a' t. olvasó közönség előtt felfödözni, 's megmutatni, hogy azok, miket Sz. E. ur részletesen M. Váiról, általában pedig az egész megyéről elmondott: merő valótlanosságok. Folyt.

Ipar- 's tözsérügy. Az Odera-melletti frankfurti martziusi (Reminiscere) vásár a' finom 's középfinom posztóra nézve kielégítő volt, a' közönségre 's egyéb posztószerű gyapjagyártványokra léha, borju 's nyulbőr, viasz toll és pehely 's vászon és gyoles jó 's igen gyors keletű. A' mintegy 4000 mázsányi gyapjunak jobb fajtát sokkal jobban vették mint a' mult novemberi vásárkor. A' disz- és jó igás lovak is jó áron keltek 's mintegy 1500 darab lóbul jobbadán csak a' hitvány gebe nem talált vevőre. Nagyobb része az eladott lónak Szászországba ment.

Spanyolország.

(Esparterot egyedüli kormányzónak akarják.) Madrid, martz. 6án: „A' cortes- követek 's tanácsosok nagyobb részint megérkeztek már; az ülések 19iken nyitattak meg. Eleinte a' többség Arguullet és Becerrát akará társakul Espartero mellé adni; mivel azonban a' hatalmas fővezér nyilványítá, miszerint e' férflakat gyűlöli, 's egyébiránt nem igen palástolá, hogy a' főhatalmat senkivel nem akarja megosztani, tehát csakhamar oda özpontosult a' többség, hogy egyedüli kormányzónak fogja őt kinevezni. —

Anglia.

(Alsóházi vita Szyria és Ali ügyében.) Az alsóházi ülésben martz. 12iken Egerton kérdé Palmerstont: vajjon azon fermán, melly Egyiptust Ali és utódjai számára biztosítja, valóban úgy hangzik é, mikép azt nyilvános lapokban olvashatni, 's hogy megnyerte é Anglia és a' többi hatalom helybenhagyását, ha csakugyan úgy hangzik? (Halljuk!) Valamint még azt is tudni ohajtá, hogy a' szövetséges hatalmak sürgetni fogják é azon fermán végrehajtását? Palmerston: „Konstantinápolyi követünk közbenjárulta által fermánt kapék másolatban, mellynek erejével a' szultán Egyiptust Ali és örökösei szá-

mára bizonyos föltételek alatt biztosítja. E' másolatot a' hirlapokban megjelent oklevéllel még nem hasonlítam össze, 's azért bizonyosan nem is tudhatom valódiságát, mit azonban elhinni hajló vagyok. Egyébiránt e' fermánt a' szultán csupán személyes felelőssége alatt bocsátá ki, 's ő fels. kormányával csak tegnap közlé. Ha e' fermán következtiben ollyasmi nem történik, mi ujonnan magára vonandja a' nagy hatalmak figyelmét, úgy azt ezuttal csupán magányszerződésnek tekintem a' porta és alattvalója közt. E' kérdés olly nagy fontosságú, hogy komoly vizsgálatra szolgálhat alkalmul (Halljuk.) Alival szerződésre léptek, melly szerint Egyiptust örökségileg biztosíták számára; azon fermán, mellyről most szó vala, e' szerződést megerősítette ugyan, de a' porta fűntartá magának azon jogot, hogy Ali örökösei közül szabadon választasson egyiptusi basát. Az most tehát a' kérdés: vajjon megegyezik e' ezen rendszabály a' négyes szövetség szellemével, 's hogy a' nagy hatalmak helyben hagyandják e' a' porta ezen határozatát? E' kérdézősködések minden további következmény nélkül maradtak. — Éjszakamerikából folyvást nyugtalanító hírek érkeznek, 's tagadhatlanul tanusítják, hogy a' szabad tartományokban ellenséges mozgalmak uralkodnak. A' congressusban Fillimore, michigani követ, indítványt tön a' határok megerősítésére az angol birtok ellenében, 's nagy többséggel győzött a' mérsék-pártiak ellen. E' körülmény a' kereskedésre igen károsan hat, mert nem igen hiszik, hogy ezen ügyet háboru nélkül el lehessen intézni, miután már bizonyos, miszerint M'Leod halálra fog ítéltetni, mit Anglia bajosan bocsáthatna meg az egyesült szabad tartományoknak. Brighton kapitány a' jeges tengeren jég közé szorulván mult évi szeptemberben, egy hajót pillanta meg hatalmas uszó jéghegyek közt; közelebb vizsgálat után kiteszék, hogy azon hajó 17 év óta uszkál sértetlenül a' jeges tengeren. A' hajószobában ugyanis több holttestet letek fekvő helyzetben, egyet pedig asztalnál ülve; az előtte nyitva fekvő hajójegyző-könyvben e' sorok valának olvashatók: „Január 17kén 1823. Ma 71ik napja, hogy jéghegyek zárnak el bennünket. Tegnap-este végkép kialult már tüzünk... oda minden remény.“ —

(A' moszkák nem akarnak Franciaországgal szövetekezni. Elegy.) London, martz. 13ikán: „Mindenkinek reménylé már, miszerint Franciaország is aláírandja a' Juliusi szerződést, némi módosításokkal; de tegnap e' remények meghiusultak. A' francia kormány ugyanis olly engedékenynek mutatkozék, hogy a' szerződés aláírásnapja is meg volt már határozva, midőn a' szultán föltétes fermánja a' anyyira megronta mindent, hogy a' francia követ egészen ellenkező utasításokat kapott Parisból. A' szultánt e' tette hihetőleg moszkabefolyás bírta, mert tegnap sürgöny érkezék az orosz követséghez azon parancsral, hogy semmi olly szerződést ne írjon alá, mellyben Franciaország is részt veend. E' nyilatkozás nagy csodálkozást gerjeszte az itteni diplomatai körökben. — Az ausztriai és porosz követség némely tagjai még e' hónapban szándékoztak szabadsággal elutazni Londonból; de az újabb bonyolódás következtiben maradni fognak. — A' niagarai zuhatag nagyobb sziklát leomlottaknak mondák, mi által igen sokat veszítne nevezetességéből e' világhírű természeti csoda, az egész hir azonban költemény.

Németország.

Becker versei Kölnben megjelentek, és azok nagy reményét, kik a' rajnai dal szerzőjében költői csuda lángészt hittek, meglehetősen csökkentették. — A' porosz király rendelete szerint az ottani országgyűlések folyamát és eredményit még ez országgyűlés alatt el kezdik hivatalosan nyomatásban közlenni, de a' nem hivatalos közlemény alá a' censorok az imprimatur-t nem írhatják. — Azon felírásból, mellyet az osnabrücki tartományi közgyűlés tön a' hannoverai királyhoz, e' köv. helyet emeljük ki: „Mint lehetne most egyetértés a' fejdelem és nép közt, midőn 1) a' századok óta fenálló jog-megerősítés elhagyása a' RR, testületek és minden egyes polgár jogára nagy homályt vet; 2) a' bíró védelme az alattvalónak legvilágosb magányjogánál is meg van gyöngítve, és olly hatóság jóváhagyásául föltételeztetik, mellynek szerkezete legkisebb jogbiztosítékot sem adhat; 3) a' polgárok törvény-előtti különsege, melly lényege az alkotványnak (az augustusinak) meg van állapítva, 's ez által a' kormány olly állásba tétetve, hogy a' legveszélyesb kiváltságot is tartozik elfogadni, ha csak a' kiváltságos arrul önként le nem mond, és e' korlátozás, melly a' kiváltságot nagyobbnak tartja mint a' tulajdont, ez előtt nem volt meg; 4) az országos és tartományi RR lényeges jogai megnyirbáltattak; különösen pedig 5) az adó-megajánlási és pénztár-felügyelési jog olly változást szenvedett, hogy az ország évenként 476ezer tallérral több terhet kénytelen viselni; az adó-megajánlási jog pedig majd egészen meg van semmitve, és e' mellett a' rend fentartása is legnagyobb mértékben veszélyeztetve. Végre 6) egyiránt ellenkezik a' korona és RR. jogaival a' miniszterségről és más hatóságokról az alattvalók ellenében a' felelősség terhét levenni. Illy események kevés reményt nyújtanak az iránt, hogy a' születési fogyatkozás el fog feledtetni, sőt inkább jövődöben nagyobb bajtól lehet 's kell is félni. Mert ha igaz azon régi kormánytan, miszerint az alkotványt csak azon eszköz tartja fen, melly előállította, úgy az 1840ki alkotvány előállításának története szomorú jövődöt állít előnkbe, hol a' nép ellenszegül a' kormánynak, hol a' kormány a' hatalom vagy tulnyomó okosság mind azon eszközei használása által szerezhet magának győzedelmet, és hol a' nép ismét nem szeretettel és bizodalommal, hanem keménynyakusággal vagy épen csalárdsággal bánik a' kormánnyal. Mindkettőre az alkotvány nyújt eszközt és az ellenkezés annál veszedelmesebb fog lenni. Nem hallgathatják el a' RR, hogy már a' jelenlegi állapot is a' nép és kormány közti egyetértést tetemesen megzavarta, a' bizodalmat alá ásta és az elkülönzést és háborgást sinórmértékül vette. Meg levén győződve, hogy föls. azon szabályokat, mellyekből ezen baj származott, rosszalja 's csak tudtára kell adni hogy orvosolja; a' RR elmulaszthatlan köteleességöknek tartják a' közjót veszélyeztető bajokat előszámolni sa't. sa't.; kéri, hogy az 1833ki alkotványt visszaállítani, az évenkénti nagy országgyűlést összehíni, a' törvényhozásban és más határozatoknál a' többséget tekintetbe venni, különösen pedig a' több-

ségtül visszavetett és a' kisebb számtul elfogadott javaslatokat törvénynyé nem emelni; a' testületek szabadságát, az illető tisztikar szabad választását megengedni 's a' törvény-biztosította bátorságot minden rendőri közbelépés ellen erősen fentartani méltóztassék. Osnabrück február 22. 1841. —

Károly.

Lengyel határ, február 28. Azon tíz orosz foglyot, kik eddigelé Krakóban voltak, tegnap rendőri kíséret mellett Kielcebe küldötték, és átadták az orosz hatóságnak. A' tíz szerencsétlen előtt borzasztó jövődö áll. —

Külföldi elegyír.

Hírszerint Rosast Buenosayresből elkergették 's a' várost Lavalle táb. 6000 főnyi sergével tartja elfoglalva. — A' poseni érsek nem akarja fölszentelni azon papokat, kik az ugynevezett vegyes egyetemeken végeztek tanulmányikat. — A' porosz király kibocsátott napi parancsában rosszalja a' redout-termekben történt kicsapongást, 's ha ez katonatisztekre sül, példás büntetést veend rajtuk. — Krakót elhagyták az ausztriai csapatok. — Ibrahim basa visszavonulásának sok gyermek és sok asszony lett áldozatja, mert az okos fővezér nem látta el magát elegendő utavalóval. — A' francia kormány meghagyta schweizi követének, hogy szóval gyámolítsa ugyan az osztrák követ zárda-eltöltés elleni ovását, de hivatalosan ne avatkozzék a' dologba, az orosz, porosz és szardiniai követ ellenben egészen kezet fog az ausztriai és pápai követtel. — Berlinben illy czimű röpiratot: „négy kérdés egy keleti poroszról“ lefoglaltak, e' fáradságtul azonban bizvást megkímélhette volna magát a' rendőrség, mert már több száz söt ezer példányban is el van terjedve. — Dániában a' követválasztás a' szabadelmű párt részire ütött ki; a' tespedés fiaí ugyan eleget cselszövénykedtek, eleget ámitották a' népet, de a' nép ösztönszerű okossága 's tapintata győzött minden aristokratai ármánykodáson. — Mackau hajóvezért piszszegetéssel 's fűtyöléssel fogadá a' nép Montevideóban, az elnökül elbucsztakor. — Vallis cantonban ismét ingerültség 's meghasonlás uralkodik; a' felsővallásiak minden javítást megvetnek, így vetették meg legközelebb az új népiškolai 's katonáállítási törvényt, melly az egész megyének szebb jövődöt ígért. — Münchenben az udvari kápolnában hangversenyt adtak a' víz által károsultak számára. — A' bajor király billikommal ajándékozta meg az anyyira kürtölt rajnai dal szerzőjét. — A' badeni országgyűlés megnyitása husvét után lesz. — A' porosz király a' brandenburgi és alsólausitzi RRnek megnyitó beszédében kijelenté, hogy az ország boldogságát szíven hordozza, 's mindenben boldogult atyja nyomdokit követendi; ő ugyan ígértétét írásba nem foglalta, de a' szó erősebb, mint minden oklevél a' világon. Az eddigi adót 100ezer tallérral parancsolja szaporíttatni, tartományi közgyűlés ezután minden másod évben nagyobb nyilvánossággal tartatik; a' RR. állandó választmányt neveznek ki, melly a' tartomány javát folyvást szemmel tartsa. — Svédországban a' paraszt és polgári rend keblében meghasonlás támadt. — Ibrahim b. még eddig Szyria szélén van 's egyezés következtiben szabadon tartozik azon szyretet bocsátani, kik sergében nem akarnak szolgálni. — M. Ali mind a' mellett hogy meghódolt, nem akarja a' Konstantinápolyban vert pénzt elfogadni. —

Az amerikai statusbank csakugyan megkezdé már a' készpénzfűzetést. — A' pöralatti határon nagy ingerültség uralkodik az angolok és amerikaiak közt. Az amerikai kereskedők elkeserültsége szinte növekszik az angolok ellen, mivel ezek kalózhajói igen nagy szigorral üzük a' rabszolgá-kereskedő hajók motoztatását és sokszor ollyan hajót is motozás alá vetnek, mellyet semmi gyanu nem nyom. — Némelyek szerint Lavalle táb. megveretett, mások szerint pedig Lavalle és Rosas közt ütközetre került ugyan a' dolog, de nem bizonyos, mellyik rész győztes. — A' riojaneiroi republicanusoknem fogadták el a' bocsánatot, azért az ellenségeskedést ujra elkezdi. — Az angolok fegyverszünetet kötöttek a' khinaiakkal. Elliot hajóvezér betegsége miatt lemondott hivataláról 's helyét Bremer parancsnok foglalta el, kitül a' kereskedők több hatályt várnak. Kantonban a' nép bosszankodik, hogy olly nagy ember mint Kashen főbiztos, személyes alkudozásba bocsátkozék a' barbárokkal, ki hogy a' népet megnyugtassa, kénytelen annak valóságát tagadni. — Lahoreban az nj fejdelem mindenben a' francia tisztet tanácsát követi. — A' buenosayresi hatóságok nem tudják, mikép hizelkedjenek Rosasnak, azért nem régiben leányának osztályos tábornok czimet és méltóságot adtak. — M. Ali nem akarja elfogadni a' szultán fermánját, későbbi hir szerint azonban csak az örökösödést és hadserget illető pontját vonakodik elfogadni. — Halil b. a' szultán sógora ujra megnyerte a' szultán kegyelmét. Khosre. b. visszahivatását is rebesgetik. — Nesif bey a' seraskier irnokát kártyázás közben azért, mivel egy 500 piaster értékű jegyet elnyert tőle 's visszaadni nem akarta, fia és egy tatár segítségével megfojtotta, miért ő a' meggyilkolt örököseinek fizetendő 30 ezer piasterre, és láncban töltendő 7 eszt. rabságra 's utca-seprésre, segéd társai 5 esztendeire, a' jelenlöváltak pedig, kik ezt meg hagyták történni, szinte 3 esztendei lánczra és utczaseprésre ítéltettek. —

Legujabb. A' cortes Esparterot egyedüli kormányzóvá nevezte. — Franciaország a' keleti kérdés elintézésében közelíteni kezdé a' szövetségesekhez 's Palmerston l. értesítvényét kész szívvvel elfogadá, látván azonban a' szultán fermánját, melly M. Alit megdöntené, midőn már alá kellett volna írni, ismét visszavonult a' szövetségesek határozata aláírásául. Az orosz követ ugyanekkor kijelenté, hogy újabb utasítás következtiben semmi ollyan szerződést nem ír alá, mi alatt Franciaország neve áll. — Mounier jelentést tevén a' pairkamrában Paris megerősítettésirül, a' bástyás körfal helyett egyszerű körfalat javasol, mi által 45milliót takarítnának meg. Poroszország egy esztendőre hozszabítottta meg a' kereskedési szerződést Hollandiával. — A' Maltában állomásozó angol hadihajók parancsot kaptak minélhamarabb két hónapi eleseggel látni el magokat, hogy első parancsra kelet felé indulhassanak. Hydra postagözös parancsot vitt a' marmorizai öbölben állomásozó angol hajócsapatnak, további rendelkezésig ott maradása végett. A' földközi tengeren levő angol hajócsapat erősítésre 3 sorhajót és 300 matrózt küldöttek Maltából. —